

POLJIČKA REPUBLIKA

Karla Ostojić
i
Ani Biščan, 6.b

LEGENDA O POSTANKU

- U jednoj ispravi hrvatskog kralja Petra Krešimira IV. iz 1070. prvi put se susrećemo sa slobodnom župom Poljica, a Poljica se kasnije spominju i u listinama hrvatskih kraljeva Dmitra Zvonimira i Stjepana II. Prema legendi Poljica su osnovala braća Elem, Krešimir i Tješimir, sinovi hrvatskog kralja Miroslava kojega je 949. u građanskom ratu ubio ban Pribina. U župu su se organizirala nešto kasnije, tj. 1015. za vrijeme kralja Krešimira III. U dinastičkim borbama braća su pobjegla iz tada hrvatske Bosne potraživši sigurnost u mosorskim bespućima.
- Naselili su se u Srednjim Poljicima na mjestu današnje Ostrvice, kod izvora Pokornik, i u Zvečanjima. Tješimir je zaposjeo zemlje od brda Gradac u Gatima do Zadvarja, Krešimir od Graca do rijeke Žrnovnice, a nastanio se u mosorskom selu Dubravi. Elem se nastanio u Zagorskim Poljicima. Kako legende najčešće pružaju mitologizirane podatke, treba više vjerovati činjenici kako je osjećaj ugroženosti od feudalnog nadiranja iz Splita potakao Poljičane na obrambenu akciju, koja je dovela do osnivanja vlastite župe.
- Naime, Poljica su u hrvatskoj državi, koja je bila organizirana u županije, pripadala Primorskoj županiji sa sjedištem u Klisu. Ugarskohrvatski kraljevi cijepali su župe i županije i dodjeljivali ih odanim im plemićima. Poljičani se nisu s tim mirili nego su osnovali svoju župu kako bi što uspješnije štitili svoje interese. Najstariji dokument koji spominje braću kao osnivače Poljica datira iz 1453. a u njemu se navode razgraničenja Splita i Poljica. Iz 1500. postoji prijepis jednog još starijeg dokumenta u kome se govori o jednoj diobi u Zvečanjima, a u kojem se spominje knez Miroslav sa sinovima.

POLJIČKA KNEŽEVINA

- Poljička kneževina koja je graničila s Omišom prirodnom granicom rijeke Cetine i koja se smjestila između dviju rijeka: rijeke Cetine na istoku i rijeke Žrnovnice na zapadu. Poljica su bila smještena na području od 250 kilometara kvadratnih i bila su podijeljena u 12 sela ili katuna, a u odnosu na planinu Mosor dijelila su se na Gornja, Srednja i Donja Poljica. Poljica su nekada bila upravno-politički pojam, a danas su samo geografsko-povijesni pojam. Naziv "Poljica" potječe od brojnih polja koja su se smjestila oko planine Mosor. Poljica su svoju starinsku samoupravu baštinila od 13. stoljeća do upada Napoleonove vojske.

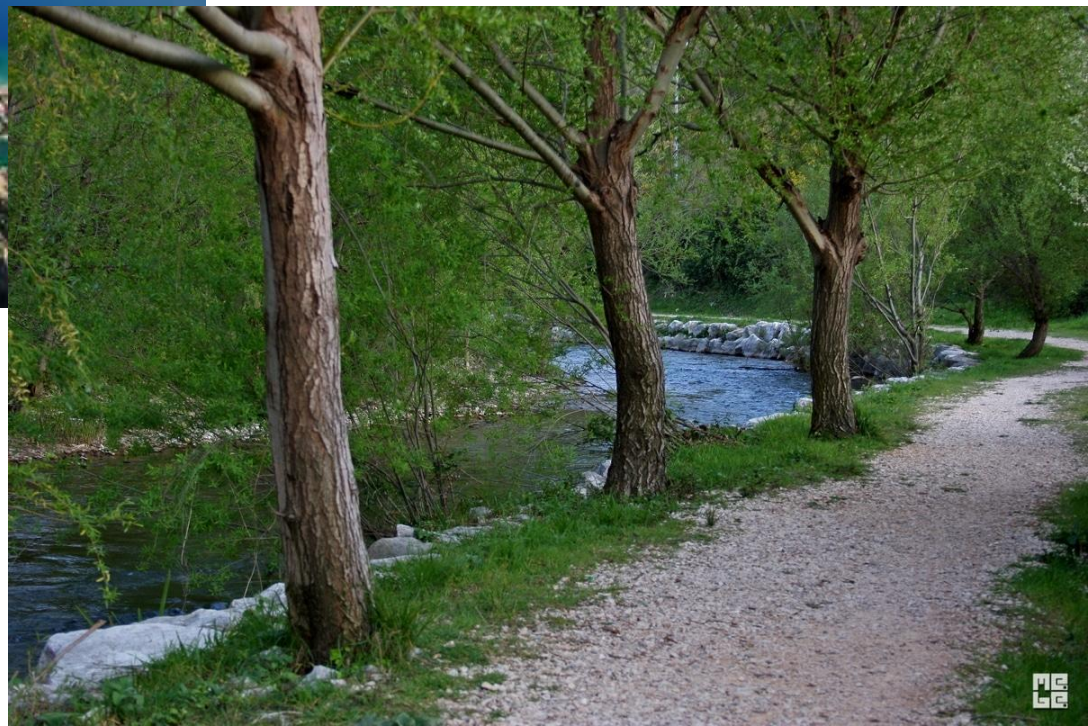

RIJEKE:

- Cetina

- Žrnovnica

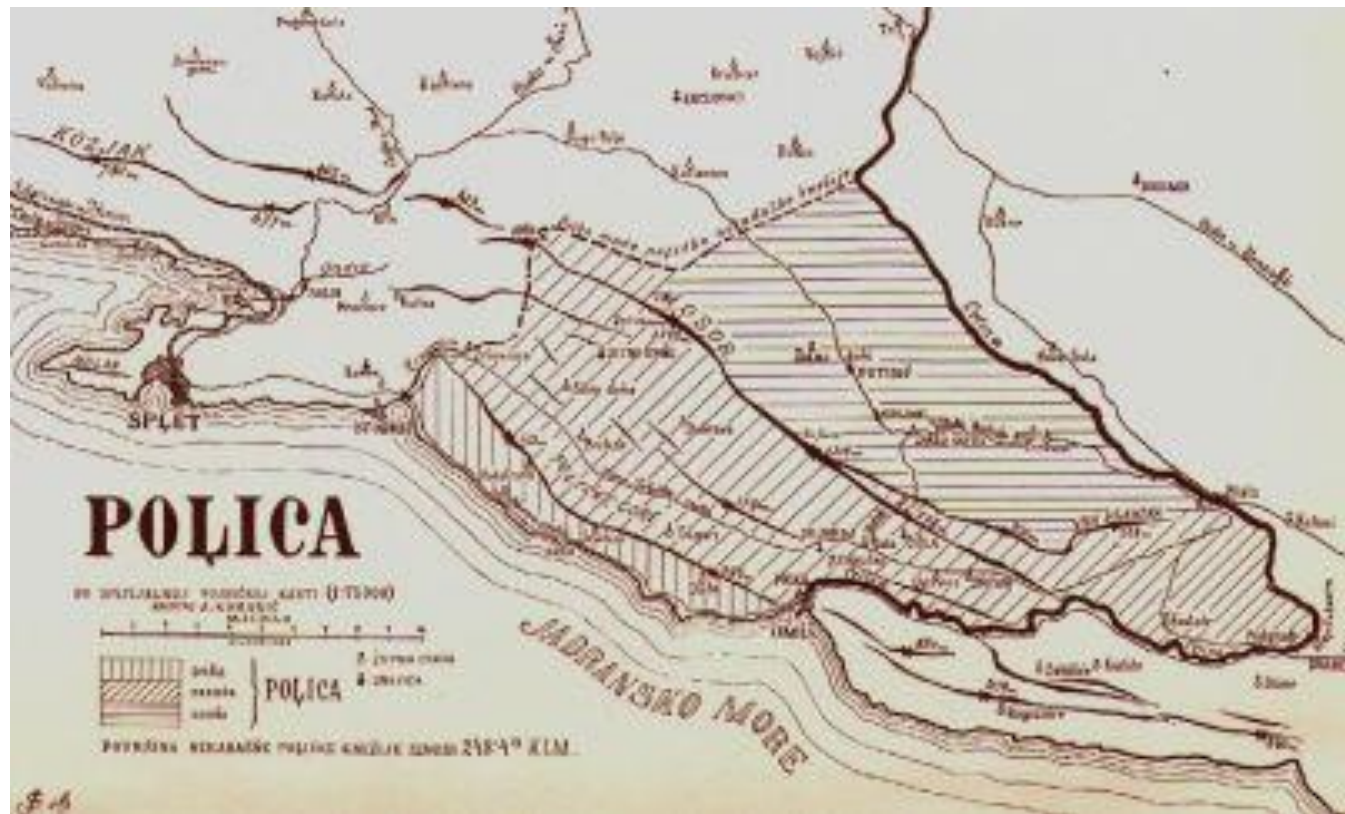
VRHOVNIŠTVA POLJIČKE REPUBLIKE

- Poljička Kneževina bila je autonomna seljačka zajednica pod različitim vrhovništvima: hrvatsko-ugarskih kraljeva, bosanskih kraljeva, Venecije, Turskog Carstva, Francuske i Austrije, ali uvijek s priznatim posebnim ustrojtvom.

TERITORIJI POLJICA

- Na teritoriju drevnih Poljica danas su ustrojene lokalne uprave: grad Omiš, općina Dugi Rat i Općina Podstrana.

DRUŠTVO POLJIČKE KNEŽEVINE

POLJIČKI STATUT

- Pisan je kratkim, slikovitim rečenicama u kojima su obuhvaćene norme poljičkog društva od najviših poljičkih vlasti do normi koje obuhvaćaju bitne interese svih Poljičana. Osim zakona koji su u njemu zabilježeni, Poljički statut sadrži i razne odluke i presude vlasti koje se ponekad odnose i na pojedince. Iz toga možemo vidjeti kako je poljički statut mijenjan zajedno s promjenama u životu poljičkog društva što ga čini njegovim vjernim odrazom. Njegova dodatna karakteristika je arhaičnost koja omogućuje proučavanje čovjeka iz tog doba općenito. Za poljičko pravo je karakteristično jamčenje ali i prihvaćanje osobne odgovornosti u svrhu zaštite Poljica.

POLJIČKI STATUT

POLJIČICA

Ѡ	A	о	O
Ѣ	B	п	P
Ѥ	V	р	R
Ѧ	G	с	S
Ѧ, Ѧ, Ѧ	D	т	T
Ѩ	E	Ѹ	U
ѦѦ, ѦѦ, ѦѦ	Ž	ф	F
Ѧ	DZ	х	H
Ѧ	Z	ω	OT
Ѧ	I	ψ	Ć, ŠT, ŠĆ
Ѧ, Ѧ	Đ, Ó (đerv)	ч	C
ѦѦ	K	ѵ	Č
Ѧ	L	ш	Š
ѦѦ	LJ	Ѡ	poluglas
Ѧ	M	Ѣ, Ѣ	JAT
Ѧ	N	ю	JU
ѦѦ	NJ		

Poljičica je hrvatska redakcija ćirilice. Morfološka je, grafijska i ortografijska inačica ćiriličnog pisma.

Poznata je još pod nazivima bosančica i arvatica.

Mila Gojsalić

- Podrijetlom je iz sela Kostanja u Zagori. Živjela je u vremenu borbi između Poljičke republike i Turaka. 1530. godine, turski Ahmed-paša okupio je vojsku od 10 000 vojnika s ciljem osvajanja Poljica. Utaborio se u Podgracu u Gatima. Poljička djevojka Mila Gojsalić silovana je u šatoru Ahmed-paše. U zoru je ušla u skladište baruta u turskom taboru i zapalila ga. Poginula je zajedno s Ahmed-pašom i brojnim turskim časnicima i vojnicima. Taj događaj je iznenadio i prestrašio preostalu tursku vojsku pa su Poljičani napali Turke i porazili ih. O njoj je pisao August Šenoa. Njezin lik isklesao je Ivan Meštrović na ušću rijeke Cetine kraj Omiša.

- U njezinom rodnom mjestu Kostanju, održava se ljetna kulturna priredba pod nazivom Dani Mile Gojsalić. Na susretu klapa dodjeljuje se kip nazvan po njoj za promidžbu dalmatinske baštine. I danas u tom selu žive Gojsalići. 2006. godine u Kostanju osnovana je Udruga "Poljička junakinja Mila Gojsalić". Uređena je kuća Mile Gojsalić, u kojoj su pohranjeni zapisi i dokumenti iz 16. stoljeća.

POLJIČKI PEČAT

- Najstariji poljički pečat je na sebi nosio likove mladog mjeseca i zvijezde Danice.
- Novi poljički pečat nosi lik svetoga Jure i natpis i 1500. godine.

Veliki pečat

Mali pečat

OMIŠKI GUSARI

- U srednjem vijeku,tijekom 12. i 13. st.,gradom su vladali knezovi Kačići koji su dopuštali gusarenje omiških gusara.To je bio povod za učestale ratove te sklapanje sporazuma,koji su često završavali plaćanjem danaka Omišanima za mirnu plovidbu. Međutim,svaki mir bio je kratka vijeka pa su protiv njih povedena i dva križarska rata.

KRAJ POLJIČKE REPUBLIKE

- Naime, početkom lipnja 1807. francuski general August Marmont je s dvije pukovnije krenuo na osvajanje Poljičke Republike, a na granici Poljica, uz rijeku Žrnovnicu, u Strožancu, žestoki otpor su mu pružili naoružani Poljičani zajedno sa saveznicima Rusima.
- Daleko nadmoćnija francuska vojska, svladala je poljičke branitelje, okupirala Poljica, popalila i razorila kuće i dokinula Poljičku Republiku razdjeljivši je na kotare Splitski, Omiški i Sinjski.
- Tako je nakon višestoljetnog postojanja ukinuta samostalnost jedne od najstarijih hrvatskih kneževina poznatu po svome demokratskom uređenju utemeljenu na glasovitom Poljičkom statutu.

➤ Poljička nošnja